

Het Zeeuwse steenuilbroedseizoen van 2014 zal waarschijnlijk de geschiedenis in gaan, als een heel succesvol broedseizoen.

De kans dat de populatie zich kan gaan uitbreiden is dit jaar heel groot. In de afgelopen jaren heeft deze mogelijkheid over het algemeen minder kansen gehad, dat heeft rechtstreeks te maken met de muizenstand en met het weer voorafgaande aan het broedseizoen en tijdens het broedseizoen. En de muizenstand heeft ook met het weer te maken,

maar dan vooral het weer voorafgaande aan het jaar van een goed broedseizoen. Want muizen kunnen een koude en natte winter alleen overleven als ze voldoende voorraad hebben aangelegd van zaden en noten.

Blijkbaar waren alle omstandigheden voor het broedseizoen van 2014 optimaal, we weten dat er een kwakkelwinter aan vooraf ging en we weten dat het weer tijdens het broedseizoen zelf ook optimaal was, niet te droog, niet te nat, niet te koud, niet te warm en dat er heel veel muizen beschikbaar waren.

Door het ontbreken van een koude winter lag het in de lijn der verwachting dat de steenuilen vroeger zouden beginnen met broeden. Maar wat is 'vroeger'? Waarmee moeten we dat vergelijken? Vorig jaar heeft het tot ver in mei geduurd voor het echte voorjaar begon, de steenuilen zijn toen pas rond 25 april eieren gaan leggen. Voorgaande jaren legden de steenuilen over het algemeen zo rond 17 april hun eerste ei. Dit jaar leek het er op dat het rond 10 april zou plaatsvinden, met uitschieters naar 25 maart maar ook naar 1 mei en zelfs nog later. Dat heeft mij veel meer werk opgeleverd dan voorgaande jaren, want door die variatie aan legdata moest ik de kasten vaker bekijken dan voorgaande jaren. Ik ben begonnen met mijn eerste controles vanaf 24 april in de veronderstelling dat de steenuilen toen al 14 dagen aan het broeden waren. (snel uitgevoerde controles verstoren in dat traject de broedende moeders nauwelijks) Ik kwam toen inderdaad al veel broedende steenuilen tegen.

Eind mei werd mij al duidelijk dat er dit broedseizoen meer kasten bezet waren dan voorgaande jaren. De meeste bezette kasten bevinden zich in de Zak van Zuid-Beveland, het gaat dan om kasten waarvan ik denk dat ze de meeste kans hebben bezet te zijn. Ik ben er nog steeds vanuit gegaan dat er nog geen steenuilen ten noorden van de A 58 broeden dus ik bekijk dan $\pm$ 150 kasten die ten zuiden van de A 58 geplaatst zijn. Pas later in het seizoen zal ik de rest ook nog gaan bekijken.

(totaal zijn er op Walcheren en Noord en Zuid-Beveland 340 kasten geplaatst)

Voor het controleren van kasten, wat ik meestal in mijn 'uppie' doe, draag ik een zware rugzak met gereedschap en ringspullen en een tweedelige ladder, ik moet regelmatig over hekken klimmen, ik kruip door bramenbosjes en metershoge brandnetels, ik probeer paarden en koeien zoveel mogelijk uit de weg te gaan maar trotseer toch weer elk jaar in dezelfde wei twee stieren (de aanwezigheid van de boer daarbij neemt maar een heel klein deel van mijn angst weg) Ondanks de zwaarte van het werk realiseer ik me terdege dat ik een prachtig beroep heb, ik word betaald om de hele dag buiten in de natuur te zijn en daar zijn veel mensen jaloers op. Wanneer ik ga ringen neem ik meestal iemand mee omdat het werk dan sneller uitgevoerd kan worden, wat het welzijn van de vogels ten goede komt.

Eind mei was ik er dus nog steeds van overtuigd dat alle broedparen een week eerder waren gaan broeden en dus stelde ik de datum voor de 2^e controle vast (dat was volgens mijn inzicht op dat moment het tijdstip waarop de jonge uilen geringd konden worden, zo ongeveer vanaf 20 mei) Maar toen bleek dat ze lang niet allemaal rond 10 april waren begonnen met leggen, veel jonge steenuilen waren nog maar net geboren en er zaten ook nog steenuilen op eieren, die zijn dus pas rond 20 april begonnen met broeden.

In voorgaande jaren ringde ik bijna alle jonge steenuilen in dezelfde week, nu moest dat verspreid over een langere periode gebeuren. Als ik alleen met een assistent ga ringen, dus zonder dat de eigenaars van de kast er bijzijn, lukt me dat in ongeveer 15 minuten. De assistent draagt de ladder en ik de ringspullen, de assistent haalt de jonge uiltjes uit de kast en terwijl ik ze ring maakt hij/zij de kast schoon en legt er schoon zaagsel in. (Dat vergroot de overlevingskans heb ik ervaren, een natte kast met veel viezigheid op de bodem is slecht voor de jongen) Dan nog even snel alles nakijken en wegwezen.

Maar wanneer de eigenaars er bij zijn, die ik daar vaak zelf voor heb uitgenodigd, is het logisch dat men met enkele uiltjes op de foto wil. Zo heb ik ondertussen al genoeg foto's van eigenaars met uilen om er een boek van uit te geven. Het samen op de foto gaan met uiltjes gebeurt alleen onder mijn toezicht waarbij het welzijn van het dier voorop staat. Het kweekt enthousiasme bij de eigenaars wat ten goede komt aan de bescherming van de hele populatie, want men spreekt hierover met anderen. Vooral voor kinderen is het een bijzonder moment, ze zullen het waarschijnlijk nooit vergeten.

Op één adres werd, net als voorgaande jaren, al heel vroeg het eerste ei gelegd en wel op 25 maart. Dit nest bevatte uiteindelijk 4 jongen en die zijn eind mei al geringd en uitgevlogen. Terwijl er in een andere kast op 31 mei twee jongen nog maar net uit het ei gekropen waren. Bij dit broedgeval was iets mis gegaan, waarschijnlijk is het eerste legsel van het vrouwtje al meteen mislukt, ze had bij de 1^e controle wel een broedvlek (kale plek op de borst) maar geen eieren. Dan wil de moeder nog wel eens opnieuw gaan leggen.

Doordat nu al ruim 500 steenuilen in 7 jaar tijd geringd zijn en ik vaak de kans krijg de ringen af te lezen, kom ik steeds meer over ze te weten. Zo kwam ik een vrouwtje tegen op een heel andere locatie dan waar ze de afgelopen jaren had gebroed. Ze was vertrokken van haar vaste stek, een boerderij, waarvan de eigenaar dit jaar overleden was en de boerderij dus al een tijdje leeg stond. Dat vinden steenuilen (hier) niet fijn, want ik heb dit al vaker geconstateerd.

Oké, nu het voorlopige resultaat op 8 juni: in 46 kasten op Zuid-Beveland is gebroed en ook in één kast op Walcheren. Totaal zijn er nu al 114 jonge steenuilen geringd, let wel, ik ring over het algemeen alleen gezonde jongen waarvan ik vermoed dat ze ook uit zullen vliegen. Tot grote vreugde van de eigenaars, maar niet in het minst, ook van mij en mijn opdrachtgever, is er dit jaar een nieuw broedgeval gevonden, een behoorlijk eind ten noorden van de A 58 in de omgeving van Wolphaartsdijk. Ik heb daar in het bijzijn van de hele familie en burens van de eigenaars, 6 jonge steenuilen geringd, meteen een recordaantal want nergens anders zijn er zoveel jongen in één kast uitgekomen.

Ik verwacht in de eerste twee weken van juni nog meer jonge steenuilen te kunnen ringen.

Op Walcheren zijn in een kast drie jonge steenuilen geringd, het zag er daar in eerste instantie slecht uit, want een kauw had voor de ingang van deze kast zijn nest gebouwd. Ons model steenuilkast heeft een overdekt balkon en mevrouw kauw dacht: "als ik niet in de kast kan komen (sluisje) dan ga ik er toch voor liggen". De eigenaars hebben steeds opnieuw het kauwennest verwijderd en dat heeft tot succes voor de steenuilen heeft geleid.

Op 1 juni kreeg ik het lang naar uitgekeken nieuws dat het steenuilproject in Zeeland weer kan rekenen op een financiële bijdrage van de provincie.

Overzicht 7 jaar steenuilbroedresultaten op Zuid Beveland en Walcheren

broedresultaat 2008

totaal 18 kasten bezet, waarvan er 12 op nieuwe plekken
totaal 56 eieren gelegd, dat is 3,1 ei per kast
totaal in 13 kasten 30 juv. uitgevlogen, daarvan zijn er 28 geringd.

Resultaat 2009

totaal 22 kasten bezet, waarvan 9 op nieuwe plekken
totaal zijn er 58 eieren/jongen, waarvan er 32 geringd en uitgevlogen zijn

Broedresultaat 2010

totaal 26 kasten bezet, waarvan 9 op nieuwe plekken
In 26 kasten zijn 99 eieren gelegd, waarvan er 50 jongen geringd en uitgevlogen zijn

Broedresultaat 2011

In 30 kasten zijn 99 eieren gelegd
totaal zijn 77 jongen geringd en uitgevlogen
Op 13 plaatsen zijn steenuilen gezien waar (nog) geen kasten hangen

Broedresultaat 2012

In 37 kasten zijn 72 jonge steenuilen geringd en uitgevlogen
Op 5 plaatsen zijn steenuilen gezien die niet in een kast hebben gebroed

Broedresultaat 2013

in 40 kasten werden 135 eieren gelegd, 68 jonge steenuilen zijn geringd en uitgevlogen, veel jonge steenuilen zijn direct na het uitvliegen al als overleden gemeld.
Op 5 plaatsen zijn steenuilen gezien die niet in een kast hebben gebroed

Voorlopig broedresultaat 2014

In 46 kasten is gebroed, met 134 eieren als resultaat, tot 8 juni zijn er al 114 jonge steenuilen geringd.
Nog maar op één plek worden steenuilen gezien die 'wild' hebben gebroed, waarschijnlijk zijn de kauwen er de oorzaak van dat er nog weinig steenuilen in hollen broeden.

Peter Boelee van Bureau Natuurbelevens 8-6-2014
www.natuurbelevens.nl